

וְאִיהוּ תְלוּי בְּאִמְצָעֵיתָא. כְּגוֹן, הַכֹּל תְּלוּי עַד שְׂכִיבָא אֲלֵיהּ, וְיִפְרִישׁ לֵיהּ מִתַּמָּן. הֵכִי אֲשֶׁם תְּלוּי, אִיהוּ אֶחִיד בְּתַרְוֵייהּ, עַד דְּהִקְבִּין לֵיהּ מְזוּנָא דִּילֵיהּ, שׁוֹחַד דִּילֵיהּ, וְיִתְפָּרֵשׁ מִתַּמָּן, וּמִתְקַרְבִּין אֲבָרִין דְּכֻלָּהּ דָּא לְדָא. דְּהֵכִי אִיהוּ אֲשֶׁם וּחֲטָאָת, כְּסִרְכוּת דְּאֶחִידָן בְּרִיאָה, וְלָא מְנִיחִין לָהּ לְפָרְחָא לְסַלְקָא לְגַבֵּי עֵילָא, לְנִשְׁבָּא בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא.

שְׂכִיבָא אֲלֵיהּ וְיִפְרִידוּ מִשָּׁם. כְּדָא אֲשֶׁם תְּלוּי הוּא אַחוּז בְּשִׁנְיָהֶם עַד שְׁנוּתָנִים לוֹ אֶת מְזוּנֹו, הַשְּׁחַד שְׁלוֹ, וְיִפְרֵד מִשָּׁם, וּמִתְקַרְבִּים הָאִיבְרִים שֶׁל הַכֹּלָה זֶה לְזֶה. שְׂכָף הוּא אֲשֶׁם וּחֲטָאָת, כְּמוֹ סִרְכוּת שְׁאַחוּזוֹת בְּרִאָה, וְלֹא מְנִיחִים אוֹתָם לְפָרַח לְעֵלוֹת כְּלָפֵי מְעֵלָה לְנִשְׁבַּח בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ.

הַשָּׂה הוּא לְעוֹלָה, שְׂכָתוּב (בראשית כב) וְאֵיָה הַשָּׂה לְעֵלָה. וְנֶאֱמַר בּוֹ שֶׁהַ תְּמִים זָכַר. זֶהוּ שְׂכָתוּב אִישׁ תְּמִים. וְהָרִי צְרִיף לְשָׂאֵל, שְׁהָרִי שֶׁהָ הוּא לְיָמִין, וְהַשְּׁעִיר הוּא לְשְׂמָאל, שְׁהֵינּוּ שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחֲטָאָת. וְיֵשׁ שְׁעִיר וְיֵשׁ שְׁעִיר. שְׁעִיר אֶחָד לָהּ, וְשְׁעִיר אֶחָד לְעֲזָאֵל. וְהֵינּוּ שְׂכָתוּב (ויקרא טו) וְנָתַן אֶהְרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גּוֹרְלוֹת גּוֹרֵל אֶחָד לָהּ וְגּוֹרֵל אֶחָד לְעֲזָאֵל.

זֶה אִיהוּ לְעוֹלָה, דְּכָתִיב, (בראשית כב) וְאֵיָה הַשָּׂה לְעוֹלָה. וְאִתְמַר בֵּיהּ (שמות יב) שֶׁהַ תְּמִים זָכַר, הֵדָא הוּא דְכָתִיב אִישׁ תְּמִים. וְהָא צְרִיף לְמִשְׂאֵל, דְּהָא שֶׁהָ אִיהוּ לְיָמִינָא, שְׁעִיר אִיהוּ לְשְׂמָאלָא, דְּהֵינּוּ שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחֲטָאָת, וְאִית שְׁעִיר, וְאִית שְׁעִיר. שְׁעִיר אֶחָד לְיָי, וְשְׁעִיר אֶחָד לְעֲזָאֵל. וְהֵינּוּ דְכָתִיב, (ויקרא טו) וְנָתַן אֶהְרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גּוֹרְלוֹת גּוֹרֵל אֶחָד לְיָי וְגּוֹרֵל אֶחָד לְעֲזָאֵל.

וּבְאִתּוֹ שְׁעִיר נֶאֱמַר כְּעֵשׂוֹ (בראשית כב) אִישׁ שְׁעִיר. וְזֶה הַכְּבֵד שְׁנוּטֵל אֶת כָּל אוֹתָם הַשְּׂמֵרִים שֶׁל הַדָּם - (שְׂמֵשׁ) שְׁחִין אֲבַעְבוּעוֹת פּוֹרְחוֹת, סַפְחוֹת, וְכָל מִינֵי צְרַעַת. וְהֵינּוּ שְׂכָתוּב (ויקרא טו) וְנִשְׂא הַשְּׁעִיר עֲלֵיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם אֵל אֶרֶץ גִּזְרָה. וְהֵם עֲוֹנוֹת תָּם, שֶׁהוּא הַלֵּב, וְאֵז נִפְרָד מִלְּהַתְעַרֵּב בְּלֵב, וְאֵז מִתְבַּשֵּׂם, וְהוּא כְּבֵד בְּחֲטָאִים הַלְלוּ וְלֹא קָל לְעֵלוֹת אֵל יַעֲקֹב אִישׁ תָּם. שְׂמַחוּ בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה שֶׁל הַיְשִׁיבוֹת, שְׁיָרְדוּ עִם הַתְּנָאִים וְהָאֱמוֹרָאִים.

וּבְהַהוּא שְׁעִיר, אִתְמַר כְּעֵשׂוֹ, (בראשית כב) אִישׁ שְׁעִיר. וְדָא כְּבֵד. דְּנִטִּיל כָּל אֵינוֹן שְׂמֵרִים דְּדָם. (דְּמִתַּמָּן) שְׁחִין אֲבַעְבוּעוֹת פּוֹרְחוֹת, סַפְחוֹת, וְכָל מִינֵי צְרַעַת. וְהֵינּוּ דְכָתִיב, (ויקרא טו) וְנִשְׂא הַשְּׁעִיר עֲלֵיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם אֵל אֶרֶץ גִּזְרָה. וְאֵינוֹן עֲוֹנוֹת תָּם, דְּאִיהוּ לְבָא, וּכְדִין אִתְפָּרֵשׁ מִלְּעֲרָבָא בְּלָבָא, וּכְדִין אִתְבְּסָם, וְאִיהוּ כְּבֵד בְּאֵלִין חוּבִין, וְלֹא קָל לְסַלְקָא לְגַבֵּי יַעֲקֹב אִישׁ תָּם. חֲדוּ מֵאֵרִי מִתְנִיתִין דְּמִתִּיבְתָאן, דְּקָא נְחִתִּי עִם תְּנַאִין וְאֱמוֹרָאִין.

קָם אֶחָד מֵהֶם וְאָמַר, רוּעָה הַנְּאָמֵן, תַּן לִי רְשׁוּת לְשָׂאֵל, אַחַר שְׁזָכִיתִי לְשַׁמֵּעַ דְּבָרִים נְכַבְּדִים אֵלּוּ מִפִּיךָ, שֶׁהַתּוֹרָה הַזֹּאת שִׁיּוּצָאָת

קָם חֵד מְנִיְהוּ וְאָמַר, רַעֲיָא מְהֵימְנָא, הַב לִי רְשׁוֹ לְמִשְׂאֵל, בְּתַר דְּזָכִינָא לְמִשְׁמַע מְלִין יַקִּירִין אֵלִין מִפּוּמְךָ, דְּאוֹרֵייתָא דָּא דְּנִפְקַת מִפּוּמְךָ (מְשַׁלֵּי ג) יַקְרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכָל חִפְצֵיךָ לֹא יִשׁוּוּ בָּהּ, וְעַל כָּל דָּא הִלְכָה הִיא וְלִלְמוּד אֲנִי צְרִיף. הָא שְׁעִיר דְּעֲזָאֵל שְׁפִיר, אֲשֶׁם תְּלוּי בְּאֵן אֶתֵר אִיהוּ.

קָם אֶחָד מֵהֶם וְאָמַר, רוּעָה הַנְּאָמֵן, תַּן לִי רְשׁוּת לְשָׂאֵל, אַחַר שְׁזָכִיתִי לְשַׁמֵּעַ דְּבָרִים נְכַבְּדִים אֵלּוּ מִפִּיךָ, שֶׁהַתּוֹרָה הַזֹּאת שִׁיּוּצָאָת

אָמַר לֵיהּ, בְּרִיף אֲנִתְ בְּרִי, שְׁפִיר קָא שְׂאֵלְתָּ. אָלָא, מַה

מִפִּיךָ (מְשַׁלֵּי ג) יַקְרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכָל חִפְצֵיךָ לֹא יִשׁוּוּ בָּהּ, וְעִם כָּל זֶה הִלְכָה הִיא, וְלִלְמוּד אֲנִי צְרִיף. בְּשְׁעִיר הַזֶּה לְעֲזָאֵל זֶה נֶאֱמַר, אַךְ אֲשֶׁם תְּלוּי בְּאִיזָה מְקוֹם הוּא ? אָמַר לוֹ, בְּרוּף אֲתָה בְּנִי, יִפְּהָ שְׂאֵלְתָּ. אָלָא מַה הַעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי אַחוּזִים בּוֹ יָמִין וְשְׂמָאל, שֶׁהֵם